

szegedi ünnepi hetek

Csajkovszkij: A hattűk tava. Bemutató a Dóm téren, ma este fél 9 órakor.

Szöke Tisza nemzetközi táncverseny a Sportcsarnokban, ma este 7 órától.

XXIII. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában szeptember 20-ig.

Fotóklubok 18. Szegedi Szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 29-ig, naponta délelőtt 10 és délután 6 óra között.

Bódy Irén textiltervező és Kumpost Éva keramikus, Munkácsy-díjas iparművészek kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben, augusztus 19-ig, vasárnap kivételével naponta.

Takács Győző keramikusművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, szeptember 6-ig.

Török László fotóművész Stáció című kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ B galériájában, augusztus 29-ig.

Józsa Bálint szobrászművész kiállítása a November 7. Művelődési Házban, augusztus 14-ig, naponta délelőtt 10 és este 7, vasárnap délelőtt 10 és délután 4 óra között.

Fritz Mihály és Szabó Tamás szobrászművészek kiállítása a Móra Ferenc Múzeum Kupolagalériájában.

Gerle Margit keramikus kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

A könyvkötészet múltja és jelene. Kiállítás a Somogyi-könyvtár olvasótermében, augusztus 15-ig.

Váci György kétszeres aranydíjas könyvkötőmester munkáit bemutató tárlat a Somogyi-könyvtár előterében, augusztus 15-ig.

Szeged múltja és jelene, jövője. Kiállítás a szegedi Várban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és -viseletek; Szegedi Galéria; Lucs-gyűjtemény; Hunok, avarok, magyarok; Buday György-kiállítás. Naponta délelőtt 10-től este 6-ig.

Paprikamúzeum. A mi-hályteleki művelődési otthonban (Vörös Hadsereg útja 50.).

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye. Tápé, Vártó utca 4. Nyitva kedd és péntek kivételével délután 3-tól 6 óráig.

Lenyűgöző a szabadtéri

Vendégeink a permi balett vezetői, művészei

A ma este bemutatkozó szovjet balett, pontos nevén az akadémiai ranggal kitüntetett Csajkovszkij Opera- és Balettszínház társulata tekintélyes múltú, történelmi krónikáját a tizenkilencedik század második felétől írja, amióta zenei hagyományai révén Perm a környék jelentős kulturális központjává vált. A permi balett látványos fejlődése a forradalom után indult, hogy állandó társulatot hoztak létre: 1926. február 2-án avatták első évadjukat a *Giselle* bemutatásával. S ezt követően hamar repertoárra kerültek a klasszikus orosz alkotások és a szovjet korszak új nagyballetjei. *A hattűk tava*, *A vörös pipacs*, *A bahcsiszera-ji szökökút* és mások. A második világháborúban ide evakuálták ideiglenesen a leningrádi Kirov Színház balettjét, melynek művészei rendkívül sokat lendítettek a már akkor is szép eredményekkel büszkélkedő helyi balettkultúra színvonalán. Csajkovszkij másik alkotását, a *Csiperózsikát*, Permbe költöztetett leningrádiak ismertették meg a nézőkkel, miközben a közönség nem kisebb hírességeket látott a színpadon, mint *Galina Ulanovát*, *Alla Selesztet*, *Natalja Dugvinszkaját*, *Konsztan-*

tyin Szergejevet. A háború után imigyen megerősödő társulat bemutatta *A reménység partját*, a Lermontov ismert regénye (*Korunk hőse*) nyomán született *Delát*, a *Párizs lángjait*, a *Cájanét*, a *Laurentiát*, a *Spartacust*, s az elmúlt évtizedek szovjet balettkompozícióinak más kimagasló értékeit. A hetvenes években jó ideig *Nyikolaj Bojarszikov* koreográfus vezette az együttést akinek nevéhez *Prokofjev Rómeó és Júliájának*, valamint a *Goldoni-vigjáték* készült *Két úr szolgájának* bemutatója fűződik. Tíz éve a mexikói Cervantes-ünnepségeken a permi táncosok *Don Quijote*-koreográfiával képviselték a szovjet táncművészetet. Ennek a vendégjátéknak sikere hozta meg számukra a latin-amerikai turnét, és azt a világtúró sorozatot, melynek révén a szocialista országok és nyugat-európai államok mellett eljutottak Japánba, Új-Zélandba, Ausztráliába.

Mint beszámoltunk róla, budapesti föllépéseit követően, kedden érkezett Szegedre a társulat. Vezetői és táncosai tegnap szerkesztőségünkbe is ellátogattak.

Nyikolaj Ivanovics Korszakov, a permi pártbizottság kulturális osztályának vezetője elmondta, milyen meleg fogadtatásra találtak a városban. A budapesti Parkszínpadon bemutatott koncertprogramjaikat nagy érdeklődés kísérte, ám az első tapasztalataik szerint, mint ha Szeged vendégiszterűbbnek mutatkoznék. Jó hangulat, nyugodt légkör veszi őket körül, amerre csak jártak, előzékenyen fogadták a művészeket, érezni a városban a művészet szeretetét. Kellemes benyomásait erősítette a textilművekben tett látogatásuk is, ahol igazi barátsággal találkoztak. Itt tudták meg, hogy az üzem tagja a Magyar-Szovjet Baráti Társaságnak, s jelképes tartalmat vélnek fölfedezni abban is, hogy Szegednek Odessza a testvérvárosa. A Fekete-tenger partján néhez napokat éltek át a második világháborúban, s harájuk esett a szegediek választása, bizonyára a mélyen átérzett rokonszenv, barátság okán lehetett. Itt van Szegeden a teljes permi balett, eljöttek mind a nyolcvan, s ha erre a sajtóházi látogatásra néhány vezető szolista nem is hoztak magukkal, hiszen pihenniük kell a föllépés előtt, jelen vendégeink között nem egy akad, ki a budapesti programokon főszerepet kapott.

A küldöttségnek tagja *Ludmilla Szaharova*, a permi balettkisnő vezetője is, aki olyan intézmény élén áll, mely nemcsak természetszerűen szoros kapcsolatot tart a színházzal, hanem szemé-

lyében a permi balettkultúra folyamatosságának garanciája. Szaharovával beszélgetve kiderült, intézetük munkájának is a leningrádiak tették le alapjait, ők vezették be a klasszikus balett metodikáját: hamarosan főnállásuk 40 éves évfordulójához érkeznek. A képzés nyolc esztendeig tart, s a permi színház balettművészei valamennyien innen kerülnek ki. Növendékeik rendkívül előnyös körülmények közepette tanulhatnak, s a színházzal átellenben, kitűnően fölszerelt iskola mellett 250 személyes kollégiumban helyezik el a vidékieket, ám rövidesen átadják a balettesek iskolaszínházát is, ugyancsak a közelben. Lehetőségük és kötelességük tehát kitűnő szakmai fölkészítéssel tanácsokat nevelni, mely feladatuknak — a jelekből ítélhetően — eleget is tesznek. Egykori növendékeik közül nem kevesen térnek vissza oktatóként, akik egyszerre játszanak és tanítanak tehát, így élő a kapcsolat művész és növendék között, ebben látják oktató-nevelő munkájuk egységének titkát. Kétszáznyolcvan növendékük tízéves kortól kezd tanulmányait, a baletten kívül közismereti tárgyakat és zenét is tanítanak, a gyakorlatokat természetesen a színházban végzik, s diploma után a legjobbak Permbe maradnak, bár komoly kereslet mutatkozik irántuk szerte a Szovjetunióban, elhelyezkedési gondjaik tehát úgyszólván nincsenek. Évente általában 30–35-en fejezik be tanulmányaikat, s van nemzeti (mongol) csoportjuk is. Maga Szaharova a moszkvai balettkisnőként tánt, de a Leningrádból Permbe került balettmesterek titkait is elvette.

Egészen fiatal balettművészek karéjában fellette kíváncsian érdeklődtünk vendégeinktől, milyenek az első szegedi benyomásaik.

Igor Szapalov: Több szabadtéri színpadon fölléptünk Odessza a testvérvárosa. A már, mikor Szegedre érkezünk, megidéztek emlékeinket Dubrovnikról, Ausztriáról és máshonnan, mégis meglepődünk. Hallottunk ugyan Szegedről, Dóm téri benyomásaink azonban minden képzeletet fölülműlőak. Az egész környezet, hangulat mintha a balettművészet és a zeneművészet szolgálatára született volna. Reméljük, értő közönségre is találunk, hiszen az Önök városa és szabadtéri színpada máris rabul ejtett valamennyiünket.

Kirill Smorgoner: Régi szálak fűznek a magyar balettművészethez. Jó másfél évtizede *Kun Zsuzsa* és *Fülöp Viktor* táncolt nálunk vendégként. A bahcsiszera-ji szökökút és a *Giselle* előadása, színházunk repertoáron

tartja *Bartók Csodálatos mandarinját*, *Bojarszikov* koreográfiájával, s többen látuk Moszkvában a pécsi és a budapesti balettet. Mindezen élmények után a szegedi szabadtéri látványa egészen egyszerűen lenyűgöző. S igen szerencsés választásnak találok, éppen erre a színpadra. *A hattűk tava*.

Ludmilla Sipulina: Magam ugyan nem lépek föl Szegeden, viszont a budapesti koncertprogramon éppen *A hattűk tava*nak főszerepéből, *Odetta-Odilia* táncából mutattam be részletet. Érdekes lesz tehát pár nappal később a nézőtérről figyelni kolléganőmet. Nagyon szurkolok nekik, nem beszélve arról, hogy szabadtéri viszonyok között váratlan helyzetek is előállhatnak, s ilyen eshetőségre is készen, természetesen örömmel vállalnám az esetleges beugrást.

Vlagyimir Rilov: Vezénylenem *A hattűk tava*t, érthető tehát, ha karmesterként szeretnék szólni első magyarországi benyomásaimról. Pláne, ha hozzáteszem, külföldön, de szabadtéri előadás sem dirigáltam még. Budapestről Kecskeméten át utaztunk Szegedre, s Kodály szülővárosa óhatatlanul fölidézte bennem iskolai élményeimet, amikor is a nagy magyar komponista népdalfeldolgozásait énekeltek. Természetesen láttam itt a *Háry Jánost*, lélekmelengető érzés volt. Összinté meggyőződés, a magyar népzene Európa-ban semmihez sem hasonlítható dallam- és harmóniavilággal rendelkezik. Csajkovszkij azt írta egyik levelében, szeretné, ha muzikája embermilliókhoz jutna el. Az annyi véres eseményt, háborút, borzongást, megélt és megélt 20. századunkban mindenesetre fölemelő pillanatot lesz, ha éppen Szeged közel hétezer nézőseregének Csajkovszkij muzikáját tolmácsolhatjuk.

Szovjet vendégeink nevében Ny. I. Korszakov azzal búcsúzott: a szegedi sajtó képviselőinek érdeklődése kedvező magyarországi benyomásait igazolja. Emlékeztetett arra, a két népkapcsolatai régiak, hogy például Kun Bélának és Münich Ferencnek neve náluk az internacionalizmusnak, a szovjet hatalomért folytatott küzdelemnek minő heroikus, forradalmi korszakát idézi föl bennük, hiszen ott harcoltak náluk, s a történelmi távlatok hullámhosszán úgy látja, a permi balett magyarországi vendégjátéka nemcsak a két népkapcsolatának, de az egyetemes béke napjainkban oly annyira óhajtott lehetőségének is jelképevé válhat.

Nikolényi István

Klasszikus hagyományok ösvényein

Alacsony, korán őszülő férfi. Csupa mozgás, csupa dinamizmus. Forr körülötte a levegő. Vonzza az embert nyitott személyisége, precizitása, lelkesedése, humora. Minden közvetlenség már az első találkozás alkalmával fölfedte *Grigorij Alekszidze* érdemes művészek, a permi Csajkovszkij Opera- és Balettszínház művészeti vezetőjének és balettmesterének legfontosabb tulajdonságait, amikor megérkezése napján a Royal Szálló hallgatóterében lehuppantunk a fotólekké. S aztán csak gazdagította a képet a Dóm téri próbák, a tegnapi sajtótájékoztató. Két éve került Permbe, olyan kiváló művész utódként, mint a hetvenes évek permi balett repertoárját meghatározó *Nyikolaj Bojarszikov*. Két esztendő nem hosszú idő egy társulat életében, G. Alekszidze személyisége azonban máris otthagya nyomatát a balettprodukciókon. Elsősorban arra kértem, szöjjon a permi balettagozat repertoárjáról, a műsortervezés szempontjairól.

A művészeti vezető: Grigorij Alekszidze

kerülnek ki a „permi iskolából”, mely meghatározott stílust és igen magas színvonalat képvisel. A klasszikusokon kívül modern műveket, eredeti koreográfiákat is bemutatunk — erre nagyon alkalmas a sokoldalúan képzett társulat. Nemrégiben mutattuk be *Prokofjev* partitúrájára új egyfelvonásos koreográfiát, *A tékozló fiúról* szóló művet, mely igen ritkán kerül színpadra. A régebbi *Chopiniana* után most készülünk a *Mozart* műveire komponált táncszíttel, a jövő évadban pedig bemutatjuk *Petipa* megújított koreográfiáját, a *Bajadert*, és szeretnénk kortárs szovjet szerzők muzikájára is friss táncokat komponálni.

— *Ha egy művész klasszikus értéket közvetít a ma nézőinek, elengedhetetlenül szembekerül az őrzés és megújítás, a hagyományápolás és újateremtés dilemmájával.*

— Ez valóban fontos, igen nehéz probléma. A klasszikus orosz balett a nagy méretekre, a monumentális hatásokra, a mély gondolatokra, a szélsőséges érzelmekre és bonyolult dramaturgiára épül. Mindennek megvan az évtizedes, sőt évszázadokon át kikristályosodott értékrendje, elfogadott és igényelt formakincse. A mi színházunk ennek a nagyszerű klasszikus hagyományának igyekszik méltó továbbvivője lenni. Ami természetesen nem zárja ki a kísérletezés lehetőségét. Új formák, kifejezési eszközök keresését, a pantomimjelleg bekapcsolását, a modern táncok széles skálájának felhasználását.

— *Milyenek első szegedi észrevételei?*

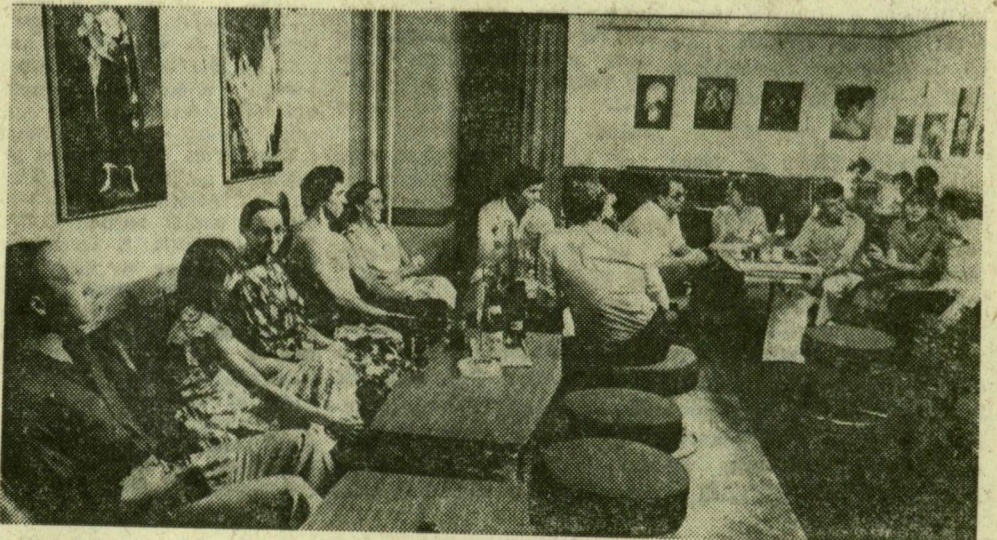
— Másodszer járok itt, korábban a turné előzetes megbeszélésén és most, néhány napja. A Szegedi Szabadtéri Játékok rendezőinek segítőkészsége példamutató; nagyszerű díszletek, elsőrangú körülmények vártak bennünket. Ilyen városban és ilyen környezetben örömmel dolgozni. A többi már rajtunk múlik!

Tandi Lajos

— A Csajkovszkij Opera- és Balettszínház különleges együttes. Messze földön legnevezetesebb értéke az orosz klasszikus baletthagyomány őrzése, ápolása, színházi megújítása. Mindenekelőtt a névadó Csajkovszkij muzikáját és művészi hagyatékát igyekszünk ébren tartani, hisz a kiváló orosz zeneszerző Perm mellett született. Így állandó repertoárdarabunk *A hattűk tava*, a *Csiperózsika*, *A diótörő*. Ezeknek alakoreográfiáját *Mariusz Petipa*, a pétervári cári udvar kiváló mestere készítette, még a századforduló táján.

— *Kikre épít a permi balett? Honnan az utánpótlás?*

— Büszkén mondhatom, kiváló lehetőségeink vannak. Permbe nagyszerű balettkisnő működik, mely folyamatosan biztosítja az utánpótlást, így a szolista és a kar kiválóan felkészült, ismert táncosokból áll. Olyan világhírű balett-táncosok indultak innen, mint *Nagyezda Pavlova*, *Csencsikova*, *Ilina Poplakova*, *Szmirnova* vagy *Kunakova*. Az orosz köztársaság vezető táncosai

Szovjet táncművészek a Sajtóház klubjában